

Japán expedíciók antarktisi meteoritjei Magyarországon

Az idén rendezték meg Tokyóban a 19. Antarktisi Meteoritek Konferenciát. Hazánk először vett részt személyes kapcsolattal a konferencián. Ez alkalomból Dr. Yanai Keizo, a Japán Sarkkutató Intézet Antarktisi Meteoritek Osztályának vezetője az Eötvös Loránd Tudományegyetem számára kölcsönadott egy 30 darab vékonycsiszolatból álló meteoritgyűjteményt. Ez a gyűjtemény is 20 példányban készült, mint a holdkőzeteket bemutató készlet, s eddig még nem járt ilyen Európában. A Japán Meteoritgyűjtemény az Antarktiszról a meteoritek rendszere szerint minden fő meteoritípusból tartalmaz egy vékonycsiszolatot. Érdeklődő kutatók és tanárkollégák az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karának Közzétan-Geokémia Tanszékén kérhetik a gyűjtemény megtekintését. A Magyar Tudományos Akadémia X. Osztályának Geonómiai Tudományos Bizottsága kedden este fél nyolckor tartandó ülésén mindig lehetővé teszi – a jelzett Tanszéken –, hogy a vendégek is megtekinthessék mind a Holdkőzeteket, mind az antarktisi Japán Meteoritgyűjteményt. Telefon 266-9833/2184 vagy 2337.

BÉRCZI SZANISZLÓ

„Város mint iskola”

Az Iskolakultúra már korábban, becsült jelentőségéhez méltón mutatta be a pécsi kollégák pedagógiai innovációját: a Fehérhegyi Általános Iskola csatlakozását a „Város mint iskola” nemzetközi innovációs mozgalmához. A „város mint iskola” az „open education” vagy a „community school” sajátos változata, ötvözte, azon társadalmi körzetek iskolája világszerte, ahol bizony az „utca nevel”. Az innovációban ebből a sajátos – mi tagadás, bizonyos szempontból hátrányos – helyzetből formálnak erőnyt; valóságos nevelési faktorként veszik tekintetbe a spontán társadalmi környezet elemeit, az iskolát a társadalmi szervezés-közösségszervezés elemévé alakítják. A szocializáció teljes folyamatának realista tudomásulvétele kellő pedagógiai utópizmussal – leegyszerűsítve talán ez a „Város mint iskola”. A Mecsek-vidék klímája régóta kedvez a pedagógiai innovációnak, most ez a virágoskert új hajtást mutat fel.

Jól tette a *PSZM Programiroda*, hogy – *Bárdossy Ildikó* és *Kovácsné Tratnyek Magdolna* tollából – támogatásával nyilvánosságra segítette a nemzetközi kitekintést is tartalmazó karcú kötetet. Kiadta a Calibra Kiadó. Kapható a Mentor Könyvesboltban (Bp. V., Dorottya u. 8.).

Pályázat Batsányi műelemzésekre

A tapolcai *Batsányi János Gimázium* és *Postaforgalmi Szakközépiskola*, valamint a *Batsányi János Emlékbizottság* a magyar felvilágosodás európai rangú költője életművének népszerűsítésére és alkotásainak elemzése céljából pályázatot ír ki. A pályázók egy-egy Batsányi mű elemzését, értelmezését terjedelmi és tematikai korlátok nélkül végezzék el. A legjobb elemzések díjazását két kategóriában (középisikolás – felnőtt) értékelik 1995 májusában.

A névvel, címmel vagy jellegével ellátott pályamunkákat 2 példányban várják 1994. november 30-ig. A legjobb elemzéseket a költő halálának 150. évfordulójára kötetben jelentetik meg.

A pályamunkákat az alábbi címre várják: Kertész Károly elnök, Batsányi Emlékbizottság, 8301 Tapolca, Pf. 132. (Tel.: 06-87/312-328)

Hírlevelek, helyi tudósítások

– Egy mostoha sorsú nevelési szakterület, a kollégiumi nevelésé, *Kollégium* címmel adja ki hírlevelét. A *Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség* jegyzi a 16 oldalas periodikát. Módszertani, elvi jellegű írások olvashatók benne; ebből tudjuk, hogy megjelent *Simon István*-nak A kollégiumi nevelőtanár című tankönyve, az ELTE bölcsészkarj továbbképzéseinek segédanyaga.

– A pécsi általános iskolák „ingyenes” lapja, a *Pécsi Suli Nyúz* kiadása mögött egy vállalkozó szülő áll, aki hajlandó volt befektetni a kezdeményezésbe. Most szerveződik az olvasó és szerző diákok köre: a baranyai székváros iskolái szintén vállalkozásszerűen csatlakoznak az újság érdekköréhez. Egy élményekben gazdag iskolaváros mindennapjai elevenednek meg 16 oldalon.

– *Új Színpad* a *Nemhivatásos Színházak Szövetsége* közlönyének címe. Szakmánk szempontjából fontos, hogy hasábjain a diákszínházok programjairól is tájékozódhatunk. Így megismerkedhetünk a szolnoki *Széchenyi Gimnázium*

um *GLOBE* Stúdiójának terveivel, valamint egy jeles évforduló eseményeivel: a debreceni *Várhíd Attilának* két csoportja is ünnepelt: az *Alföld Gyermekszínpad* 15 éves, a *Fónix Diákszínpad* 10 éves jubileumát köszöntötte. Újra előadták eredeti szereposztásban régi sikereiket is.

– A *Magyar Úttörők Szövetsége Hírlevele* arról a mozgalomról tudósít, mely az „Úttörők a barátságos harmadik évezredért” jellege alatt indult, s a jövő felé irányítja a gyerekek figyelmét. Itt jelent meg *Marx György* professzornak „A jövő század regénye” című emlékezetes hozzájárulása a VI. Nevelésügyi Kongresszuson. Érdeklletes írást olvashatunk a galgautai szlovák kistelepülés kisdobosainak és úttörőinek életéről *Gyürky Tibor* tanító úr tollából. A Hírlevél folyamatosan tudósít új és új nyilvános programokról.

– A *4H Híradó* egy új gyermekmozgalom közlönye. *Mihály Ottó* elnök „Pénz és idő” cím alatt töpreng a civil szervezet jövőjéről. Nádudvari tapasztalatok jelzik a hazai munkát, finnországi utijelentés a nemzetközi tapasztalatokat.

– *GYÖK* a neve a *Gyermekönkormányzatokat Segítő Egyesület* híradójának. Mint ismeretes, ez a mozgalom a zalai Túrjéről indult, ahol *Molnár Erzsébet* polgármester képviselőtestületi rendelettel hozta létre saját „ármékkormányát” 10-18 éves fiatalokból. A mozgalom terjed, újabb és újabb diákpolgármesterek adnak számot saját generációjuk, s immár az ország nyilvánossága előtt.

– A *Verebi Híradó* arról nevezetes, hogy a kiskiszlák rehabilitációs mozgalma egyik fontos helyszíne a Fehér megyei kisközség. 59 iskolása nemrég adott számot regionális konferencián sikereikről, tanítóik pedig nehézségeikről, gondjaikról. E konferencián jelentették be a *Kiskiszlák Szövetsége* tagozataként, de önálló jogi személyként megalakított *Osszevont Osztályokban Tanítók Egyesületének* működéséről szóló hírt.

– A kiskiszlák mozgalom északi fellegvárában, a nógrádi *Ságújfalun* újra kiadták a *Község Kalendáriumot*, benne megannyi gyermekmunkával, illetve a helyi tanterv készítésénél nagyon fontos honismereti tudnivalókkal.

– A *Szuhogyi Hirmondó* a helyi *Martinkó András Kulturális Egyesület* lapja. Fontos híreket olvashatunk a térség szerveződéi civil társadalmának tiltakozó akcióiról a rudabányai veszélyeshulladék-égető mű ellen, megismerjük a gyerekek iskolai és iskolán kívüli életének sikereit, újabb közösségek szerveződésének híreit.

– A domszói *Mi Újságunk* arról nevezetes, hogy a gyerekek maguk írják, szerkesztik, sőt állítják elő. A vállalkozó gyerekszerkesztőség a szó szoros értelmében vállalkozó: ebben a közösségi tevékenységben akarnak helytállni.

– *Városvédő* a fővárosiak városvédő és településépítő egyesületének, *Ráday Mihály* szervezetének a hírmondója. Rendre megismerhetjük, milyen programokat, közösséget kínál az egyesület az ifjúságnak.

– S ha a helyi sajtónál tartunk, e hírcsokor zárásként álljon itt a *Közösségfejlesztők Egyesülete* hírlevelének, a *Parolának* információja: *Magyar Istvánné* vezetésével megalakult a Csongrád megyei helyi lapok egyesülete is.

TRENCSÉNYI

Néprajz és pedagógia

A magyar néprajz sokat tud a gyermekről, a nevelésről, szakszavával: a „belenevelődésről”, bár önálló munka viszonylag kevés jelent meg e tárgykörben. *Kresz Mária*, *Gazda Klára* no és *Kiss Lajos* után *Vasas Samu* adott közre tematikus monográfiát: *A kalotaszegi gyermek. A személyiségfejlődés népi hagyományai Kalotaszegen* címmel. A Kráter Kiadó vállalkozott a közreadására.

Vasas Samu munkája újabb figyelmztetést arra, hogy a két tudománynak, a néprajznak és a pedagógiának van egymásra utalt, közös mondanivalója. A kalotaszegi gyermekvilágot bemutatkozó kötetnek módszertanilag meghatározó újdonsága, hogy rendre modern szociálpszichológiai, fejlődéslelektani és szociológiai kutatási eredményekkel veti össze a kutató tapasztalatait. Ez a metódus bizonyára összevethető azzal a szándékkal, hogy a bármennyire is hagyományos, mégiscsak a változó falusi társadalom tükrét állítsa az érdeklődő olvasó elé, kutatói objektivitással – mentesen romantikus-ideológus nosztalgiajárástól, bár egy percig sem tagadva a hagyomány értékeit. De mégiscsak a legérdekesebb számunkra, amikor a kalotaszegi gyerekek bandázásában „Seriff” nevű csapat jelenik meg, s a táncos körjátékok között a „Hegyek közt és völgyek közt/robog egy kis vonat...” kezdetű. (*Vasas* téved, amikor ezt a játékot román eredetre vezeti vissza, a II. világháború utáni baloldali ifjúsági mozgalmak szükségletére *Raics István* és *Kaposi Edit* működött közre e játék „kitalálásában”, az eredeti dallam nyomai jóval messzibbe vezetnek – még akkor is, ha lám, Kalotaszegen is folklorizálódott.) Határainkon túlról származik a másik kötet is. Komárom-Dunaszerdahely olvasható a kiadás helyszínéül, a Népismereti Könyvtár 7. füzetének címlapján: „Csillagok, csillagok, szépen ragyogjatok...” – így a könyv címe. A 65 éves *Ág Tibor* korszantik kortársai, növendékei, kollégái. A hazai fiatalok népművészeti mozgalmának jelesei is szót kapnak a kötetben, *Szvorák Katalin* készült interjú, *Nagy Mari* és *Vidák István* adnak közre „Jegyzetfüzetükből”. A Duna két oldalán dolgozó jeles néprajzosok tartották fontosnak, hogy „névjegyüket” hagyják a kötetben, egy-egy népszerűsítő fűzött kutatói eszmefuttatás közlésére vállalkoztak, illetve új gyűjtéseket mutatnak be jeles napjaink köréből. Friss anyag mindez a népszokások újrajátszására vállalkozó pedagógusok számára: locsolóversek, találós kérdések rendszere, csallóközi betlehemes, ipolyvidéki

kiszéjárs, köszöntök. Érdekes, friss anyagok. Új hajtások a közös fa ágain.

TL

Emlékkönyv egy száz éves diaktársaság tiszteletére

Helytörténeti jelentőségén túlmutató érdekes és értékes adalékokkal bőségesen szolgál minden olyan emlékkönyv, helyi kiadvány, mely évszázados történetet ível át. Hogyne lenne érdekes az a kötet, melynek kiadója a nagy hagyományú diákváros, Pápa, ha az egyesület névadója, az egykori hírneves diákok közül is az egyik leghíresebb, *Jókai Mór*, s hogyne hangsúlyozná e jelentőséget a recenzióíró, aki maga is pápai diák volt?

A pápai Jókai Kör centenáriuma született meg az Emlékkönyv, amit a Kör mai főtájkára, *Huszár János* szerkesztett. A Kör első fél évszázadáról Huszár János és *Németh Éva* ad áttekintő összegzést. A megújult Jókai Kör történetét a szerkesztő tanulmányából ismerhetjük meg. A XIX. század második harmadától kezdve mindig volt valamiféle művelődést szolgáló egyesület a polgárosuló dunántúli városban. A Jókai Kör 1893-ban alakult meg. Miért Jókai Mór nevét vette fel az egyesület? Az író többször vallott írásában arról, hogy az egyetlen év, amit a pápai Református Kollégiumban töltött, meghatározó volt számára. Ennek bizonyosságul azt az egy aranyat, melyet a képzőtársaság pályázatára benyújtott művéért kapott, élete végéig ereklyeként őrizte. Pápa sem felejtette el, hogy innen indult ötven évvel előbb az írófejedelem. Az I. világháborúig a Jókai Kör lendületesen fejlődött. A háború egy időre megbénította működését, 1924-ben éledt újjá tevékenysége, a II. világháború még hosszabb szüneteltetésre kényszerít tevékenységét. 1984-ben, közel negyven éves szünet után „feltámad”, hogy a régi hagyományos fundamentumán más formákkal is gazdagodva tovább éljen.

Ezelőtt száz évvel – olvashatjuk a történeti leírásban – a pápai Jókai Kör a kilencedik neves irodalmi egyesület volt Magyarországon. Működésének színvonalára jellemző, hogy a *Kisfaludy* és a *Petőfi Társaság* is működésének kezdeteitől fogva kapcsolatban állt vele. A Kör védnőségét maga a névadó vállalta. A tisztségviselők közt megtaláljuk a város minden rétegének képviselőjét, országos nevű tanterükat, írókat, tudósokat, politikusokat. Az egyesület célja: „a nemzeti művelődés kifejtése, ápolása, terjesztése, s ezzel összekötetésben a társas élet emelése”.

Ezt a célt híven szolgálta az első ötven év munkája, míg az utóbbi 10 évben szemmel láthatóan meghatározó az önképzőkori jelleg, a felnöttek mellett a Pápan tanuló tehetséges diákok alkotásainak bemutatása. Kezdetektől

fogva jellemzi a kör tevékenységét a névadó szellemének ápolása. Jókai díszpolgárrá avatását kezdeményezik, egykori diákszálását emléktáblával jelölik meg, utcát, intézményeket neveznek el róla. 1931-ben a Református Kollégium 400 éves jubileuma alkalmából felállítják *Kisfaludy Strobl Zsigmond* alkotását: *Petőfi és Jókai* mellszobrát. Az egyesületi élet hagyományos eleme a Jókai-rokonság pápai sírkertjének ápolása, a Jókai-regények filmadaptációinak műsoron tartása stb. Az irodalmi esteken helybeliek, főként tanárok az előadók, de gyakori látogatók országos híri írók, költők, tudósok (kik közül többeket fűz szoros személyes szál a városhoz). Az utóbbi évtizedben újabb tevékenységekkel színesedett a Kör munkája: a kulturális örjáratok érdemesek említésre, nemkülönben az ország irodalomtörténeti és történeti emlékhelyeinek felkeresése, a városhoz kötődő híres emberek szerepeltetése, végül az egykori pápai repülők és ejtőernyősök emlékének ápolása. A Kör – mint e kötet is jelzi – kiadói tevékenységre is vállalkozik.

Az Emlékkönyv értékét emeli néhány kitűnő tanulmány illetve önképzőkori alkotás bemutatása. *Pongrácz József* a névadó és a város kapcsolatáról írt, *Tóth Gábor Sándor* összeállításában, házagptóló bibliográfiával kiegészítve megismerkedhetünk a legendás *A. Tóth Sándor* (festőművész, bábművész, tanár és cserkészparancsnok) életével és munkásságával. *Nádasdy Lajos* írásának címe: *A Jókai Kör a város kulturális életében. Kövy Zsolt* a Kör 1893 és 1933 közötti évkönyveiben megjelent értekezések, elbeszélések, versek bibliográfiáját teszi közzé. *Jókay Lajos* írásának címe: *A Jókay-utódok a világban. Alexay Zoltán* féltett kincsünket, a Szigetközöt mutatja be, *Erdős Imréné* az Önképzőkör krónikáját. *H. Szabó Lajos* írása a numizmatikusok érdeklődésére számít: Emlékek Jókai Mórról. Gazdag képanyag illusztrálja az Emlékkönyvet, egyebek mellett a hivatkozott *A. Tóth Sándor* képeinek reprodukciói.

Tetten érhetjük a szellemóriások (esetünkben *Petőfi és Jókai*) kisugárzását, amint határuk magával ragadja egy kisvárosnak értékek befogadására nyitott társadalmát.

A Jókai Kör mozgató ereje minden korban a helybeli tanárság volt. Száz éves fennállása alatt a legáldozatosabb munkát a főtájkárok végezték, akik mindig a város tanárai közül kerültek ki. Jegyezzük meg – érdemes – *Kapossy Lucian*, *Körös Endre* s végül kortársunk, *Huszár János* nevét. Az a tanár, aki ezt a kötetet elolvassa, példát kap arra, miképp kell és lehet – Jókai Mór jelmondatát követve – „Istennek, Hazának, Tudományak” nevelni az ifjúságot és felnötteket. Az a helytörténész pedig, aki saját szülőföldjén hasonló tradíciókat ápol, bátorítást kap arra, hogy kötet-fő formájja saját gyűjteményét. Bizonyára akad hagyománypártoló önkormányzat is, aki Pápa példáját követve, a kiadványt közreadja.

KISSNÉ EÖTVÖS ELLA

Katolikus Társadalomtudományi Akadémia

Egy kevésbé ismert továbbképzés forma

„Ámde miből támad emberek közt legtöbb zavar és ekkép legtöbb nyomorúság? – kérdem. Tán abból, mert szívtelenek, rosszak? valóban nem: hanem legfőképpen azon felette egyszerű okból, mert nem értik egymást. Száz eset közt tán nincs tíz, hol valami kifejtett bajnak alapját szántszándékos gazdaság tenné, félreértés, ebből eredő szenvedély, ezt követő bosszú, s innen folyó gyűlölet és rosszakarat, meg vakság képezi szinte minden emberi nyomornak sarkalátát, azaz: hogy nem értik egymást.” (1)

Széchenyi István szavai ma sem kevésbé aktuálisak, mint 1842-ben, amikor az Akadémia évi közgyűlésén elmondta azokat. Nem értjük, és hozzátehetnénk, nem ismerjük egymást, ismereteink hiánya miatt téveszmék rabságában élünk, félelmektől vezetettel vitatkozunk.

A Katolikus Társadalomtudományi Akadémia (KATTA) ezen próbál segíteni. Célja kettős: egyrészt kiegészíti a más oktatási formák keretében megszerezhető (és sokszor egyszóvaldú) ismereteket az európai kultúra részét képező keresztény ismeretekkel és szemlélettel, s minden érdeklődő számára nyitott, másrészt a hívő keresztények számára nyújt segítséget a szociális és közéleti feladatok vállalásában, elméleti és gyakorlati szakmai ismeretek átadásával. Hiszen ne feledjük: bizonyos pályákról, a közélet különféle szintereiről, a médiából és jórészt az iskolákból is hosszú évtizedeken keresztül kiszorultak a hitüket, kereszténységüket megvaló. Így sok esetben – a legtöbb jószándék mellett is – hiányzik a megfelelő szakmai tudás és gyakorlat, a dialóguskészség. A KATTA iránti igény azoknak a fiatal értelmiségieknek a köréből indult el, még a rendszerváltozás előtt, 1988-ban, akik komolyan véve a II. Vatikáni Zsinat tanítását, mindinkább jelen kívántak lenni a világban, segítve és gazdagítva azt, ám eközben mind gyakrabban ütköztek saját tudásuk és tapasztalataik korlátaiba, és abba a torz képbe, ami a „kivülállóknban” él a kereszténységről. Az első évben egyetlen tanfolyammal, a *Társadalomtudományi és Szociális Tagozattal* indult útjára a KATTA, *Tomka Miklós* szociológus irányításával, aki jelenleg is az intézmény igazgatója.

Az évek során, az igények figyelembevételével új kurzusok indultak, így ma már öt tagozaton folyik a munka.

A Társadalomtudományi és Szociális Tagozat a keresztény társadalomelmélet elsajátítását és egy újfajta szemléletmód kialakítását segíti. A hallgatók foglalkoznak az egyház szociális tanításával, a gazdaság és társadalom kérdéseivel, tudásszociológiai alapismereteket kapnak. Az

elméleti tantárgyak anyagát előadások és gyakorlatok dolgozzák fel, a résztvevők az első év-folyam elméleti tárgyaiból vizsgát tesznek. Lehetőség nyílik egy-egy szűkebb témakör – pl. szegénység, ifjúság, devianciák, alternatív életformák – részletes feldolgozására meghívott szakértők segítségével, és a hallgatók önálló munkájával. A képzési idő három év.

A demokráciában nélkülözhetetlen civil társadalom kialakulásában fontos szerepet játszik a kisebb közösségek, egyesületek, plébániák, egyházközségek. Hatékony működésük, egymással és az önkormányzatokkal való kapcsolattartásuk egyben a demokrácia próbaköve is. A jó működéshez azonban képzett civil munkatársakra van szükség. Az *Egyházközségi Munkatársképző Tagozat* azoknak ad segítséget, akik civilként dolgoznak a plébániákon. A hallgatók teológiát, szervezési, jogi és közgazdasági ismereteket tanulnak. Az elméleti képzést a modellplébániákon folytatott szakmai gyakorlat egészíti ki. A képzés két éves, a második év a gyakorlati év.

A *Szociális Munkatársképző Tagozatot* azok számára indítottuk, akik az egyházmegyei karitás szervezetekben, vagy a plébániánokon dolgoznak. A képzés célja alapvető szakismeretek átadása és a kommunikáció- és empátiakészség fejlesztése. A szakismeretek között alapvető pszichológiai és életvezetési kérdésekről, a hátrányos szociális helyzetű társadalmi csoportokról esik szó, a hallgatók megismerkednek a szociálpolitika alapvető kérdéseivel és intézményeivel. A képzés három éves, a *Zsámbéki Tanítóképző Főiskolával* való együttműködés keretében a hallgatók vizsgát tehetnek és eredményes vizsga esetén szakosító oklevelet kapnak.

A *Kereszténység és Tömegkommunikáció Tagozaton* folyó képzés elsődleges célja, hogy bevezessen az írott és elektronikus sajtó helyes használatába, alkalmazásába, elemesse a médiumok hatását, bemutassa azok kulturalközvetítő funkcióját és módszertani segítséget nyújtson e közvetítő funkció használatához. Másodlagos célja újságírói alapismeretek átadása. A képzés keretei között a nyilvánosság funkcióiról, a tömegkultúra problémáiról, egyház és kommunikáció kérdéseiről esik szó. A hallgatók kommunikációs tréningben vesznek részt. A tagozaton szerzett elméleti és gyakorlati ismereteiket jól hasznosíthatják mindazok, akik napi munkájuk során tájékozottnak, kapcsolatot tartanak a sajtóval, vagy oktatásban, ismeretterjesztésben használják a médiumokat.

A *Pedagógustovábbképző Tagozat* meghívottjai a katolikus és önkormányzati iskolákban oktató tanárok. Az eddigi évfolyamokat magyar és történelem szakosok számára szerveztük, hiszen ez a két „ideológiát” tárgy eléggé egyszóvaldú megvilágítást kapott az elmúlt évtizedekben. Az előadók a történelem és az egyház-történet, művelődéstörténet területén lévő fehér foltokat, hiányzó, vagy torz ismeretanyagot

Kész a leltár

igyekeztek kiegészíteni, korrigálni, mindig törekedve a vitás kérdések sokoldalú megvilágítására, az egymással ellentétes nézetek bemutatására is. Nagy sikere volt az évfolyamok körében a „transzcendencia és irodalom” sorozat keretében elhangzott előadásoknak, amelyben egy-egy mű – nem „vallásos” irodalom, hanem jó irodalom – keresztény szempontú megközelítését, elemzését mutatták be kutatók és gyakorló irodalomtanárok. Megismerkedhettek a kollégák egy-egy készülő új történelem- és irodalomtankönyv műhelymunkáival. A pedagógusok körében igen nagy az igény arra, hogy a keresztény etikáról, pedagógiáról, a keresztény nevelés kérdéseiről még többet halljanak, hiszen az iskolában csapódnak le a társadalom morális válságából, a szétszakadt, csonka családokból adódó nevelési problémák, a szeretet nélkül, biztos értékrendszer nélkül kallódó gyermekek problémái. Terveink szerint a jövőben a keresztény nevelés kérdéseivel, az iskolai műhelymunkával még többet foglalkozunk majd. Arra törekszünk, hogy a tanfolyamok olyan kreatív munkaközösségekké alakuljanak, amelyekben a résztvevők maguk mondják el nevelési tapasztalataikat, maguk mutatják be pedagógiai és tanítási módszereiket egymásnak. A kétéves képzés végén a hallgatónak saját maguk által választott témakörből szakdolgozatot kell írniuk.

A KATTA-kurzusok két és három évesek, általában nyolc kétnapos hétvégeből állnak. Kivételesen a Pedagógustovábbképző tagozat, ahol az évközi három hétvégi konferenciát egyhetes nyári intenzív szakasz egészíti ki. Hozzá kell azonban tennünk, hogy ezek nem merev szerkezeti formák, mivel kurzusainkkal igyekszünk követni a felmerült tematikai igényeket és a feldolgozandó témákhoz igazítjuk a tagozatok szerkezetét. A konferenciákon előadások és szemináriumjellegű feldolgozások, megbeszélések váltják egymást. Nagyon fontos a résztvevők aktivitása, az egymás közötti, illetve az előadóval való vita, véleménycsere. Ily módon a KATTA olyan szellemi műhely, ahol nem csak oktatók és oktatottak, a témáról sokat tudók és a témában járatlanok vannak jelen, hanem egyfajta közösség is, ahol az előadók és a hallgatók is gazdagodnak egymás véleményével, tapasztalataival, egymástól és egymásról tanulhatnak.

Szüksős anyagi lehetőségeink függvényében szeretnénk tovább járni a megkezdett úton. A jövőben induló tanfolyamainkat az Új Ember című katolikus hetilapban, és a különböző szaklapokban (História, Köznevelés) hirdetjük meg, bővebb felvilágosítást a KATTA titkárságán (1035 Bp. Kórház u. 37., tel.: 1-888-982) kaphatnak az érdeklődők.

(1) Széchenyi István: A Magyar Akadémia körlök. Magvető, Bp. 1981.

NEUMAYER KATALIN

Az utolsó oldalról Mádl Ferenc volt miniszter néz ránk – fényképről. Keze olyan „Antalljózsefes” állához igazítva. Az Eötvös Alapítvány és a Villányi uti Konferenciaközpont és Szabadegyetem Alapítvány támogatta a kutató kedvű jászberényi főiskolai tanárt, *T. Kiss Tamást*, hogy vasdos gyűjteményt állított össze „A magyarországi kulturális minisztériumokról (1867-1993)” címmel. A kötetből megismerheti a kíváncsi olvasó a minisztérium valamennyi szervezeti változását (sajnos, fontos évek anyaga esett az 1956-os leváltán tűzvész áldozatául), megismerheti valamennyi miniszter egy-egy fontos, jellemzőnek tartott megnyilatkozását. A szerkesztő a jellemző megnyilatkozást kereste, ezért aztán különböző műfajú, alkalmú írás, beszédrészlet reprezentál egy-egy minisztert – szokatlanul szűkszavú, a személytelenségbe burkolódzó a Tanácsköztársaság népbiztosainak jellemzésére talált szöveg. Talán az összehasonlítás izgalmasabb, más szempontból korábbi lehetne, ha mindegyik államférfi parlamenti expozéja szerepelne névjegyként.

Gazdag fényképanyag kíséri a szövegeket, a portrék mellett az épületek is figyelemmel követhetők. Újra megállapíthatjuk, hogy a „Szalay utca elátkozott épületében” 1971-ben értek véget a „békeidők”. Ekkor távozott az utolsó, évtizednél hosszabb vezetői ciklust betöltő miniszter, azóta pörög az ördögkerék ily nyugtalanul, s szab igen rövid időt egy-egy kultuszminiszternek tehetősége megmutatására. A tények gazdag enciklopédiáját tartja kezében az olvasó. S akit a jelen még jobban érdekel, az olvassa hozzá a *Székelly Anna* szerkesztette „Évkönyv 1993”-at is. Ezt az elegáns kötetet maga a Művelődési és Közoktatási Minisztérium adta ki. Tények, számok, adatok a művelődésügy vitatott – és még sokáig vitára, értékelésre alkalmas, okot adó – esztendeijéről.

TL

Abacus

A nyíregyházi *Bessenyei György Tanárképző Főiskola Matematika Tanszéke* már ötödik éve szervez levelező pontversenyt 10-14 éves gyerekeknek matematikából, mely versenyen az utóbbi két évben minden megyéből volt résztvevő, évente 500-800 diák.

A verseny rendre 8 fordulós, minden fordulóban 8 feladat megoldását adják postára a vállalkozó versenyzők, egy hét múlva a kijavított dolgozatokat, pontszámokról szóló értesítést illetve új feladatokat kapnak vissza.

A levelező tehetséggondozás 1993-ban az *Abacus* nevet vette fel. 1994 őszén ezen a néven folyóirat indul 10-14 éveseknek. A lap a tanévben 8 számban, havonta jelenik meg. Tudósít

a verseny állásáról, feladatokat közöl, de egyéb tájékoztató anyagokat is közread a szerkesztőség.

Az *Abacus* megrendelhető. Éves előfizetési díja (ez magába foglalja a postaköltséget is) 500 Ft. Megrendelőlapot várnak a szerkesztők, ezután csekket küldenek. (A pontversenyen való részvétel nevezési díja egyébként 400 Ft.)

Postacím: Róka Sándor, 4400 Nyíregyháza, Korányi Frigyes u.60. 1/4.

Az *Abacus* érdekesítő Mintaszáma már meg is jelent. Az Iskolakultúra is szívesen ajánlja az új laptársat a 10-14 éveseknek és matematikatanárainknak.

Az újratereztetés megkísérlése

A Televízióban a méltán népszerű *Jankovics Marcell* tárgyszerű és szemléletes sorozata indult (pontosabban legújabb sorozata, a *Zodiákus*). Kultúrhistoriai tájékoztató kedve pontos tükrre egy jellegzetes érdeklődésnek, a „minden egész eltörött” élménye után az egykorvált világok üzenetének egységes, egészszleges voltára irányult sokak figyelme.

Amíg az iskolában változatlanul jóformán darabokra tördelve részesülnek a jobb sorsra érdemes tanulók a „kultúra áldásában”, s ennek megfelelően dekorációnak, ornamentikának élnek meg az egykori „egészek” üzenetét, addig kultúránk más szféráiban élénk publikációs tevékenység zajlik, viták – olykor szenvedélyes összecsapások. Érdemes hát odafigyelni az Egész újratereztésén fáradozó szellemi kísérletre!

Farkas Zoltán – Debrecenben a *KLTE* adta ki kötetét – a *Papp Gábor* nevéhez fűződő gondolkodásmódban, hipotézisrendszerben otthonos. Munkája ezen eszmerendszer, a folklorisztikus (esetünkben népmesei) információk és a csilgvilág (a zodiákus) összefüggéseinek újabb illusztrációja (bizonyítéka?). A munka címe magáért beszél: *Az égit érő fa* – egy magyar népmese ósvallási és asztrálmítoszi vonatkozásai.

Móser Zoltán, kedves fotóművész és kollégiumi nevelőtanár kollégánk *Jelek és ünnepek* című tanulmánykötetében fordított módszerrel dolgozik. Talál egy objektumot (egy templom-órornazat jelképes alakját, a kígyópárost szoptató asszonyt, egy szöttek, egy népdal motívumát, mondjuk a páváét, vagy a hajnalét), majd szívós felfedező útra indul a néphagyomány és a kultúrtörténet jelenségvilágában, összegyűjti a hasonló motívumokat, és az összehasonlításból von le következtetéseket. Egységes világ egységes üzenetének tekinti – teljes joggal – a képzőművészet, díszítőművészet, építészet, népdal, népmonda, költészet jelenségeit. E világ – a néphagyomány és az írott kultúrtörténet érintkezésének világa, más megközelítésben a pogány és a keresztény kultúra egymásbaollezésének korai időszakának jelenségvilága – áll érdekesítő „nyomolvasásainak” középpontjában. Izgalmas olvasmány, szellemi kalandregény „utazásainak” nyomkövetése. Ez utóbbi kötetet a *Fekete Sas* Kiadó adta ki 1994-ben.

Balassi Bálint Énekmondó Verseny

A *Garabonciás Alapítvány* – a történelmi gyermekegyüttes fenntartója – énekmondó versenyt hirdetett Balassi halálának 400. évfordulóján. A versenyen a költő által is énekelt verseit mutatták be a 13-18 éves versenyzők, korhű zenekísérettel, vagy kíséret nélkül.

Mintegy 40 versenyző jelentkezett, többen határainkon túlról. A győztesek korabeli hangszerrel: kobozt, korabeli öltözetet (színpadi szereplésükhöz), Balassi-emlékhelyekre szervezett körutazást nyertek. A legjobbak a Magyar Tudományos Akadémia Balassi Konferenciáján is bemutatkoznak.

A „dobogások” versenyszámairól hangkasetta készül, mely az érdeklődők rendelkezésére áll.

A versenyzők közül sokan meghívást kaptak művészeti táborokba.